

Datum van inontvangstneming : 22/12/2015

Zaak C-534/15

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

12 oktober 2015

Verwijzende rechter:

Judecătoria Satu Mare (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

30 september 2015

Verzoekende partijen:

Pavel Dumitraş

Mioara Dumitraş

Verwerende partij:

BRD Groupe Société Générale – Sucursala Satu Mare

Voorwerp van het hoofdgeding

Verzoek tot: i) primair, vaststelling dat een aantal bedingen in drie tussen verweerster, als kredietgever, en verzoekers, als borgstellers, gesloten kredietovereenkomsten absoluut nietig zijn omdat zij oneerlijk zijn; ii) gelasting van verweerster om verzoekers de bedragen terug te betalen die zijn ontvangen op grond van de zogenaamd oneerlijke bedingen; iii) gelasting van verweerster om de wettelijke rente over het verschuldigde bedrag te betalen, berekend vanaf de datum van instelling van de vordering tot de daadwerkelijke betaling van het verschuldigde bedrag; iv) voortzetting van de afwikkeling van de met verweerster gesloten kredietovereenkomsten, met uitsluiting van de in punt i) vermelde bedingen.

Voorwerp van het prejudiciële verzoek

Uitlegging van artikel 1, lid 1, en artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13/EEG betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten

Prejudiciële vragen

1. Moet de omschrijving van „consument” in artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13/EEG aldus worden uitgelegd dat daaronder ook natuurlijke personen vallen die in de hoedanigheid van borg aanvullende akten hebben getekend en overeenkomsten (borgtocht of hypotheek op onroerende zaken) hebben gesloten die accessoir zijn aan de kredietovereenkomst die een handelsvennootschap heeft gesloten voor de uitoefening van haar activiteit, indien deze natuurlijke personen geen enkele band hebben met de activiteit van de handelsvennootschap en niet hebben gehandeld in de uitoefening van hun bedrijfs- of beroepsactiviteit, gelet op het feit dat verzoekers naast de hoofdschuldenaar-rechtspersoon, met als bestuurder verzoeker, als natuurlijke personen borg hebben gestaan voor een met de verwerende kredietgever gesloten leningsovereenkomst, maar dat die overeenkomst nadien is gewijzigd en de oude schuldenaar, waarvan verzoeker bestuurder was, met instemming van de verwerende kredietgever het krediet heeft vernieuwd met een andere rechtspersoon, waarvan noch verzoeker noch verzoekster bestuurder is, maar waarbij verzoekers ten voordele van de nieuwe schuldenaar-rechtspersoon als borgstellers de genoveerde verbintenis zijn aangegaan[?]

2. Moet artikel 1, lid 1, van richtlijn 93/13 aldus worden uitgelegd dat enkel overeenkomsten tussen handelaren en consumenten over de verkoop van goederen of diensten binnen de werkingssfeer van die richtlijn vallen of ook overeenkomsten (zekerheidstelling, borgtocht) die accessoir zijn aan een kredietovereenkomst met een handelsvennootschap als kredietnemer, gesloten door natuurlijke personen die geen enkele band hebben met de activiteit van de handelsvennootschap en niet hebben gehandeld in de uitoefening van hun bedrijfs- of beroepsactiviteit, gelet op het feit dat verzoekers naast de hoofdschuldenaar-rechtspersoon, met als bestuurder verzoeker, als natuurlijke personen borg hebben gestaan voor een met de verwerende kredietgever gesloten leningsovereenkomst, maar dat die overeenkomst nadien is gewijzigd en de oude schuldenaar, waarvan verzoeker bestuurder was, met instemming van de verwerende kredietgever het krediet heeft vernieuwd met een andere rechtspersoon, waarvan noch verzoeker noch verzoekster bestuurder is, maar waarbij verzoekers ten voordele van de nieuwe schuldenaar-rechtspersoon als borgstellers de genoveerde verbintenis zijn aangegaan[?]

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie

De tweede, vijfde, zesde, zevende, negende, tiende en zestiende overweging en de artikelen 1, lid 1, en 2 van richtlijn 93/13 (PB L 95, blz. 29)

Arrest van 14 maart 2013, Česká spořitelna (C-419/11, ECLI:EU:C:2013:165, punt 40)

Arrest van 22 november 2001, Cape en Idealservice (C-541/99 en C-542/99, ECLI:EU:C:2001:625, punt 17)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori (wet 193/2000 betreffende oneerlijke bedingen in tussen handelaren en consumenten gesloten overeenkomsten; hierna: „Legea nr. 193/2000”), opnieuw bekendgemaakt in de *Monitorul Oficial al României*, deel I, nr. 305 van 18 april 2008

Artikel 1 luidt: „(1) Elke overeenkomst tussen handelaren en consumenten betreffende de verkoop van goederen of het verrichten van diensten moet contractuele bedingen bevatten die duidelijk en ondubbelzinnig zijn en geen specifieke kennis vereisen om te worden begrepen.

(2) In geval van twijfel over de uitlegging van contractuele bedingen, moeten deze in het voordeel van de consument worden uitgelegd.

(3) Het is handelaren verboden oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten op te nemen.”

Artikel 2 luidt: „(1) Onder consument wordt verstaan iedere natuurlijke persoon of vereniging van natuurlijke personen die op grond van een binnen de werkingssfeer van deze wet vallende overeenkomst handelt voor doeleinden buiten zijn industriële, artisanale, handels- of productieactiviteit of vrij beroep.

(2) Onder handelaar wordt verstaan, iedere natuurlijke of erkende rechtspersoon die op grond van een binnen de werkingssfeer van deze wet vallende overeenkomst handelt in het kader van zijn industriële, artisanale, handels- of productieactiviteit of vrij beroep, alsmede iedere persoon die met hetzelfde oogmerk in naam en voor rekening van die persoon handelt.”

Artikel 4 bepaalt: „(1) Een beding in een overeenkomst waarover niet rechtstreeks met de consument is onderhandeld, wordt als oneerlijk beschouwd indien het op zich of in samenhang met andere bepalingen van de overeenkomst, in strijd met

het vereiste van goede trouw, het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de partijen aanzienlijk verstoort ten nadele van de consument.

(2) Over een beding in een overeenkomst wordt geacht niet rechtstreeks met de consument te zijn onderhandeld indien het is vastgesteld zonder de consument de mogelijkheid te bieden de aard ervan te beïnvloeden, zoals het geval is bij standaardovereenkomsten of algemene verkoopvoorwaarden die de handelaren op de markt van het betrokken product of de betrokken dienst toepassen.

[...]

(6) De beoordeling van het oneerlijke karakter van bedingen heeft geen betrekking op de bepaling van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, noch op de gelijkwaardigheid van enerzijds de prijs of vergoeding en anderzijds de als tegenprestatie te leveren goederen of te verrichten diensten, voor zover die bedingen begrijpelijk zijn geformuleerd.”

De Codul civil, in de versie die gold op de datum van ondertekening van de overeenkomsten

Artikel 1128 bepaalt: „Novatie vindt plaats op drie manieren:

[...]

2. wanneer een nieuwe schuldenaar in de plaats treedt van de oude schuldenaar, die niet langer aansprakelijk is jegens de schuldeiser;

[...]”

Artikel 1129, betreffende de contractbevoegdheid van partijen bij een novatie

Artikel 1130, betreffende de vorm van novatie

Artikel 1131 luidt: „Novatie door de indeplaatsstelling van een nieuwe schuldenaar kan plaatsvinden zonder de medewerking van de eerste schuldenaar.”

Artikel 1132, betreffende het vereiste van instemming door de schuldeiser voor de geldigheid van novatie waarbij de schuldenaar wordt vervangen

Artikel 1133, betreffende het recht van de schuldeiser om zich tot de oude schuldenaar te wenden

Artikel 1652, betreffende schriftelijke borgstelling, luidt: „Wie de nakoming van een verplichting garandeert, verbindt zich tegenover de schuldeiser ertoe de door de schuldenaar niet-nagekomen verplichting zelf na te komen.”

Artikel 1662, betreffende de verplichting van de borgsteller

Artikel 1746, lid 1, en artikel 1749, tweede alinea, betreffende de hypotheek

Korte uiteenzetting van de feiten en het hoofdgeding

- 1 In de periode 2005-2008 zijn drie kredietovereenkomsten gesloten tussen verweerster, BRD Groupe Société Générale – Sucursala Satu Mare (BRD Groupe Société Générale – filiaal te Satu Mare), als kredietgever, en de vennootschap SC Lanca SRL, als kredietnemer, met als bestuurder verzoeker, P. Dumitraş.
- 2 Met het oog op de herfinanciering van het in de voornoemde periode verleende krediet, zijn op 30 juli 2009 tussen SC Lanca SRL, als kredietnemer, en GROUPE SOCIÉTÉ GÉNÉRALE – Sucursala Judeţeană Satu Mare (Groupe Société Générale – filiaal in het district Satu Mare), als kredietgever, de volgende drie overeenkomsten gesloten, die in het hoofdgeding aan de orde zijn: kredietovereenkomst nr. 54/30.07.2009, waarbij een lening van 300 000 RON is toegekend; kredietovereenkomst nr. 55/30.07.2009, waarbij een lening van 125 000 RON is toegekend; kredietovereenkomst nr. 56/30.07.2009, waarbij een lening van 49 860 RON is toegekend. Verzoekers zijn in elk van die overeenkomsten in eigen naam hypothecaire borg en als garantie voor de leningen hebben zij ten gunste van de bank een hypotheek van eerste en tweede rang gevestigd op de in de desbetreffende overeenkomsten vermelde onroerende goederen.
- 3 Op dezelfde datum, 30 juli 2009, is een notariële akte verleden, geregistreerd onder nr. 1017 en met als titel „overeenkomst van koop en verkoop door middel van subjectieve novatie-volkomen schuldoverdracht”, waarbij de derde SC Lanca Construc ii, waarvan noch verzoeker noch verzoekster bestuurder is, maar voor welke vennootschap verzoekers zich borg hebben gesteld voor de genoveerde vorderingen, in de plaats is getreden van de schuldenaar uit de litigieuze overeenkomsten, SC Lanca SRL, waarvan verzoeker, P. Dumitraş, bestuurder was. De novatie van de uit de litigieuze overeenkomsten voortvloeiende vorderingen heeft plaatsgevonden met instemming van de verwerende kredietgever, die uitdrukkelijk heeft vermeld dat de oude schuldenaar is bevrijd van de verplichtingen die voortvloeien uit de in de periode 2005-2008 oorspronkelijk toegekende leningen.
- 4 Bij op 6 december 2013 bij de verwijzende rechter ingestelde vordering vragen verzoekers, in een geschil met verweerster, het oneerlijke karakter en derhalve de absolute nietigheid vast te stellen van de bedingen in hoofdstuk III, „Rente en provisies”, artikel 3, van kredietovereenkomsten nr. 54 en 55/30.07.2009 en hoofdstuk 5, „Provisies”, van kredietovereenkomst nr. 56/30.07.2009, die betrekking hebben op de toepassing van de provisies die op basis van een boekhoudkundig bescheid worden geïnd; vast te stellen dat de provisies die maandelijks vanaf de datum van de afwikkeling van de litigieuze kredietovereenkomsten op basis van een boekhoudkundig bescheid zijn geïnd, een

onverschuldigde betaling vormen en bijgevolg verweerster te gelasten om het aldus ten onrechte geïnde bedrag, zoals dat blijkt uit het aan de kredietovereenkomsten gehechte aflossingsschema, terug te betalen; verweerster te gelasten om de wettelijke rente over het verschuldigde bedrag te betalen, berekend vanaf de datum van instelling van de vordering tot de daadwerkelijke betaling van het verschuldigde bedrag; de afwikkeling van de met verweerster gesloten kredietovereenkomsten nr. 54, 55 en 56/30.07.2009, met uitsluiting van de voornoemde oneerlijke bedingen, voort te zetten.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 5 Volgens verzoekers zijn de litigieuze kredietovereenkomsten standaardovereenkomsten, die onder de categorie toetredingsovereenkomsten vallen, waarop Legea nr. 193/2000 van toepassing is.
- 6 Verzoekers voeren artikel 1, lid 3, van Legea nr. 193/2000 aan, op grond waarvan het handelen is verboden oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten op te nemen. Volgens hen zijn de bedingen in hoofdstuk III, „Rente en provisies”, artikel 3, van kredietovereenkomsten nr. 54 en 55/30.07.2009 en hoofdstuk 5, „Provisies”, van kredietovereenkomst nr. 56/30.07.2009, inzake de inning van de provisies op basis van een boekhoudkundig bescheid, oneerlijke bedingen in de zin van artikel 4, leden 1 en 2, van en punt 1, onder b), van de bijlage bij Legea nr. 193/2000, aangezien over die bedingen geenszins is onderhandeld met de kredietneemster en verzoekers bij de ondertekening van de overeenkomst niet echt de kans hebben gekregen om kennis te nemen van de contractuele voorwaarden inzake de risicoprovisie, dienaangaande op generlei wijze zijn geïnformeerd en niet de mogelijkheid hadden om de inning van die provisie te wijzigen of uit te sluiten. Bovendien heeft verweerster niet uitgelegd wat het risico is dat de kredietnemers de lening niet tijdig terugbetalen, gelet op het feit dat verzoekers' beroep, inkomensniveau en leeftijd de nakoming van hun contractuele verplichtingen niet in gevaar brengen. Voorts heeft verweerster geen rechtvaardiging verstrekt met betrekking tot de noodzaak tot inning van de provisies, terwijl niet van een contractrisico kan worden gesproken zolang de terugbetaling van het krediet is gewaarborgd door een onderpand in de vorm van onroerend goed.
- 7 Verzoekers stellen dat de betwiste bedingen van de litigieuze overeenkomsten ten nadele van hen een financiële onevenwichtigheid creëren, doordat zij verplicht zijn om aan de bank gedurende de gehele looptijd van de overeenkomst bepaalde risico- en beheerprovisies te betalen, ten bedrage van een derde van de feitelijke lening. Bij deze bedragen komt de rente en andere kosten, met het gevolg dat het totale terug te betalen bedrag ongeveer gelijk is aan tweemaal het verleende krediet.

- 8 Verweerster voert ter verdediging aan dat verzoekers geen procesbevoegdheid hebben op grond dat zij ten aanzien van de litigieuze overeenkomsten geen consumenten zijn.
- 9 Ter ondersteuning daarvan wijst verweerster erop dat niet kan worden gesteld dat verzoekers voor doeleinden buiten hun handelsactiviteit hebben gehandeld, zodat zij niet kunnen stellen dat zij consumenten in de zin van artikel 2 van Legea nr. 193/2000 zijn.
- 10 Derhalve herinnert verweerster eraan dat de litigieuze kredietovereenkomsten met SC Lanca Constructii SRL en SC Lanca SRL zijn gesloten met het oog op de herfinanciering en herschikking van de in de periode 2005-2008 door SC Lanca SRL aangegane kredieten. De kredieten zijn door die twee vennootschappen gebruikt om hun bedrijfsactiviteiten uit te oefenen. Aangezien het gaat om twee rechtspersonen, kunnen de genoemde handelsvennootschappen geen consumenten zijn, zoals ook blijkt uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”), in het bijzonder het arrest Cape en Idealservice, waarin het Hof heeft geoordeeld dat het begrip consument betrekking heeft op natuurlijke personen.
- 11 Volgens verweerster kunnen verzoekers slechts als consument worden aangemerkt, indien zij aantonen dat zij het krediet voor eigen persoonlijk gebruik zijn aangegaan, dus niet voor een handels-, beroeps of productieactiviteit. In casu is het krediet door de twee vermelde handelsvennootschappen en niet door verzoekers aangegaan en gebruikt. Bovendien wijst verweerster erop dat verzoeker, P. Dumitraş, de enige vennoot van SC Lanca SRL is. Derhalve is het duidelijk dat verzoekers er belang bij hadden zich borg te stellen voor de aan de handelsvennootschap verleende kredieten. In dit verband voert verweerster arrest Česká spořitelna (C-419/11) aan, waarin het Hof heeft geoordeeld dat „een natuurlijke persoon die met een vennootschap nauwe beroepsmatige banden heeft, zoals een bestuurder of een meerderheidsaandeelhouder, niet kan worden aangemerkt als consument”.
- 12 Ten gronde verzoekt verweerster de vordering ongegrond te verklaren. Zij wijst er in de eerste plaats op dat zij geen relevante argumenten met betrekking tot verzoekers’ beweringen kan aanvoeren, aangezien die beweringen geen verband houden met de inhoud van de litigieuze overeenkomsten. Zo bevatten de genoemde overeenkomsten geen beding waarin wordt voorzien in de inning van een risico- of een beheerprovisie. Voorts bestaat er geen provisie die wordt geïnd op basis van een „boekhoudkundig bescheid”, een begrip dat niet is toegelicht door verzoekers.
- 13 In de tweede plaats betoogt verweerster dat uit de litigieuze overeenkomsten volgt dat de handelsvennootschappen-kredietnemers en verzoekers-borgstellers zich ertoe hebben verbonden twee provisies te betalen, namelijk een afsluitprovisie en een provisie voor beheer van het krediet. Beide provisies zijn uitdrukkelijk

vermeld in overeenkomsten, waarin het bedrag, de toepassingsperiode en het doel van de inning van die provisies – dat geen verband houdt met het risico van niet-terugbetaling van de kredieten – duidelijk en begrijpelijk zijn bepaald. Zo wordt de afsluitprovisie, ten bedrage van 1 % van het kredietbedrag, geïnd met het oog op de terbeschikkingstelling van het krediet, terwijl de provisie voor beheer van het krediet wordt geïnd met het oog op de voortzetting van de afwikkeling van de kredietovereenkomst.

- 14 In de derde plaats wijst verweerster erop dat de consumentenwetgeving, ook al zou zij van toepassing zijn, niet kan worden aangevoerd met betrekking tot de door verzoekers betwiste contractuele bedingen. Aangezien de rente en de provisies deel uitmaken van de „prijs” van de kredietovereenkomst, kan volgens artikel 4, lid 6, van Legea nr. 193/2000 het oneerlijke karakter van de contractuele bedingen inzake de rente en de provisies derhalve niet worden onderzocht. In dezelfde zin voert verweerster ook artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 aan.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 15 De Judecătoria Satu Mare (districtsrechtbank te Satu Mare) verwijst naar een andere zaak, die aanhangig is bij de Curtea de Apel Oradea (hof van beroep te Oradea), waarin bij het Hof van Justitie van de Europese Unie een vergelijkbaar verzoek om een prejudiciële beslissing is ingediend betreffende de kwalificatie van borgstellers als consument in de zin van richtlijn 93/13.
- 16 Deze rechter benadrukt dat verzoekers in casu, anders dan in de voornoemde zaak, aanvankelijk als natuurlijke personen borg stonden bij een met de verwerende kredietgever gesloten leningsovereenkomst naast de hoofdschuldenaar-rechtspersoon, SC Lanca SRL, met als bestuurder verzoeker. Nadien is die overeenkomst gewijzigd en de oude schuldenaar, waarvan verzoeker bestuurder was, heeft met instemming van de verwerende kredietgever de vordering vernieuwd met een andere rechtspersoon, SC Lanca Construcții SRL. Noch verzoeker noch verzoekster is bestuurder van SC Lanca Construcții SRL, maar zij hebben zich borg gesteld voor de genoveerde verbintenis met die nieuwe schuldenaar.
- 17 De novatie van de uit de litigieuze overeenkomsten voortvloeiende vorderingen blijkt uit de overeenkomst van koop en verkoop door middel van subjectieve novatie-volkomen schuldoverdracht, geregistreerd onder nr. 1017/30.07.2009, waaruit blijkt dat verweerster de derde-schuldenaar SC Lanca SRL heeft ontslagen van de verplichtingen die voortvloeien uit de in de periode 2005-2008 oorspronkelijk toegekende leningen. Verweersters beweringen dat de eerste derde-schuldenaar, SC Lanca SRL, nog steeds schuldenaar is en dat verzoeker, P. Dumitraș, bijgevolg niet zomaar een borgsteller is wiens aansprakelijkheid kan worden beperkt met betrekking tot de nieuwe leningsovereenkomsten, die zijn

vernieuwd met een andere rechtspersoon, de derde SC Lanca Construcții SRL, worden in die context door deze rechter ongegrond bevonden.

- 18 Derhalve is deze rechter van oordeel dat moet worden vastgesteld of in het licht van bovenstaande overwegingen niet alleen verzoeker maar ook verzoekster in de litigieuze met verweerster gesloten kredietovereenkomsten als consument kan worden aangemerkt.